

КАРТКА

обліку перспективного педагогічного досвіду



1. Інформація про автора

Прізвище, ім'я, по батькові: Сущенко Наталія Андріївна
Рік народження: 1963
Освіта: вища
Фах: учитель української мови та літератури
Звання, нагороди: звання «учитель-методист»; грамота управління освіти виконкому Миколаївської міської ради (2000р, 2001), Почесна грамота обласної ради (2006), Почесна грамота Міністерства освіти і науки (2007)
Педагогічний стаж: 24 роки
Посада: учитель української мови і літератури; завідувача кафедрою мовно-літературних дисциплін
Адреса досвіду: Миколаївський морський ліцей імені професора М. Александрова

2. Інформація про досвід

Тема: Формування комунікативної компетентності ліцеїстів у процесі роботи над словом як центральною функціонально-структурною одиницею мови
Ким і коли вивчався досвід: 2008-2009 рр.
Жильцова В.П., заступник директора з науково-методичної роботи Миколаївського морського ліцею
Цуркан Л.В., методист Миколаївського науково-методичного центру
Ідея досвіду: Створення умов для розвитку таких якостей особистості, як самопізнання, самовдосконалення, саморозвиток, самореалізація шляхом залучення ліцеїстів до власної дослідницької діяльності з метою розвитку комунікативної компетентності
Мета:
- Розвиток креативних здібностей учнів.
- Формування вміння застосовувати знання мови на практиці, користуватися мовними

одинацями, адекватними меті спілкування і виявляти володіння мовленнєвими та комунікативними вміннями й навичками.

- Виховання толерантності.

Короткий зміст:

Створена система роботи над словом, яка втілена в декількох етапах відповідно до вікових особливостей учнів, сформованості в них умінь і навичок пізнавальної діяльності:

1). 8 клас – „Спочатку було Слово”. На цьому етапі здійснюється розширення словникового запасу учнів, приділяється увага вільному володінню всіма мовними ресурсами, засвоєнню їх зображувальних, термінологічних, емоційно-експресивних багатств.

Формування цих умінь здійснюється через включення учнів у власну дослідницьку діяльність шляхом залучення до роботи над проектом „Енциклопедія одного слова”, що дозволяє розвинути в учнів не тільки комунікативні навички, але й елементи науково-дослідницької роботи як вищої форми вияву самостійності в пізнавальній діяльності.

На цьому етапі роботи вчителем використовуються такі прийоми роботи зі словом, як сенкан, „асоціативний куц”, „квітка суджень”, асоціативний ланцюжок, укладання тематичних мозаїк, лексико-семантичних колажів.

2). 9 клас – „Слово – найменша одиниця тексту”.

Учні вчаться добирати лексику за тематичним принципом на основі соціокультурної лінії навчальної програми. В одних випадках це можуть бути тематико-функціональні групи слів, а в інших лексико-семантичні групи.

Засвоєння тематичних груп помітно полегшує усвідомлення і запам'ятовування народознавчої лексики, створює асоціативні зв'язки між ними та сприяє виробленню вміння правильно вживати слова.

Сформовані вміння дають змогу учням виділити у будь-якому тексті ключові слова або скласти за „тематичною мозаїкою” власне творче висловлювання. Складені учнівські „тематичні мозаїки” – прообраз майбутніх творчих робіт. Складовою частиною цієї роботи є й дидактичне забезпечення уроку – збірник самодиктантів на основі соціокультурної лінії.

3). 10 клас – „У глибинах тексту”; 11 клас – „Писати – означає читати себе”. На цьому етапі застосовується текстоцентрична технологія, в основі якої – текст. Запропонована вчителем послідовність роботи з текстом допомагає не тільки проникнути в його глибини, з’ясувати його ідейно-художній задум, але й підготувати учнів до творчих робіт. Для цього на допомогу учням були укладені посібники з основними алгоритмами аналізу тексту.

У процесі діяльності старшокласники свідомо переходять до скорочених, схематичних орієнтовних основ мислення і їх подальше навчання спирається на широкий досвід розумової роботи на засадах єдності репродуктивної та пошукової роботи

Експертна оцінка: Запропонована система роботи над формуванням комунікативної компетентності учнів ґрунтується на теоретичних засадах психологічної теорії асоціативності засвоєння знань і поетапного формування розумових дій; вчення про закономірності навчання та психічний розвиток особистості, формування в учнів творчих здібностей, необхідність і специфіку педагогічного керівництва названими процесами, концепціях особистісно зорієнтованого й компетентнісного навчання. Використання ППД дає змогу сформувати особистість з міцними знаннями й пізнавальним досвідом, високим рівнем комунікативної компетентності, стійким прагненням

удосконалювати власне мовлення, розвивати творчі здібності.

Залучення учнів до дослідницької діяльності в процесі роботи над словом дозволяє забезпечити не тільки усвідомлення й засвоєння знань, умінь і навичок відповідно до вимог Державного стандарту, а й забезпечити практичну спрямованість навчання, активну позицію ліцеїстів у навчанні.

Ефективність даного досвіду підтверджується стійкими, стабільними позитивними результатами, серед яких: високий рівень навченості; високі й достатні результати ЗНО; щорічні призові місця на олімпіадах і конкурсах; самореалізація й соціалізація випускників-ліцеїстів, для яких робота над словом стала засобом самоствердження. Вчителем створено навчально-методичне й дидактичне забезпечення.

ППД має загальнометодичний рівень практичної значущості. Може бути використаний як в загальноосвітніх школах, так і у закладах нового типу, профільних класах. Серед умов використання: знання теоретичних засад, на яких ґрунтується досвід; володіння технологією проектної діяльності, евристичного навчання; використання створеного навчально-методичного й дидактичного інструментарію. Серед особистісних якостей педагога слід відзначити: творчість, високий рівень ерудиції, розвинений світогляд, демократичний стиль спілкування з учнями.

Схвалено (ким, коли):

Рішення науково-методичної ради ліцею (протокол від 17.01.2009 № 3)

Рішення науково-методичної ради НМЦ (протокол від 08.04.2009 №4)

Заходи щодо розповсюдження досвіду:

Рівень закладу: творчий звіт, розвиток ППД, участь у конкурсі «Краща кафедра ліцею - 2008», створення відеофільму «Творчість у

серденьку ліцею».

Міський рівень: виступи на міських методичних об'єднаннях, семінарах для різної категорії медпрацівників (як учителів, так і заступників директорів); демонстрація відеофільму; участь у конкурсі фахової майстерності «Методика – практика - досвід»; видання збірок з досвіду роботи.

Обласний рівень: участь у конкурсі «Педагогічний досвід освітян регіону».